

Avança la tramitació d'una planta fotovoltaica sobre el runam salí de Sallent, tot i l'ordre judicial de retirar-lo

El procediment de modificació del Pla director urbanístic de l'activitat minera al Bages (PDU) ja està força avançat i permetria que l'empresa ICL Iberia –antiga Iberpotash– desenvolupés el projecte batejat com Cogulló Solar Plant. En un primer moment, la mateixa Generalitat havia descartat l'operació per "incompatible" amb els usos establerts de retirada d'aquesta muntanya formada per l'acumulació de residus salins contaminants, producte de l'activitat minera, ordenada pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

/ ARXIU

GEMMA GARCIA [gemma.g.fabrega](#)

PUBLICAT: GENER 11, 2022

El projecte de central fotovoltaica al runam del Cogulló de Sallent ha passat de ser inviable a ser possible. En un primer moment, l'abril de 2021, La Ponència d'Energies Renovables de la Generalitat de Catalunya va dictaminar que la implantació del projecte de l'empresa minera ICL Iberia (abans Iberpotash) era "incompatible" amb els usos establerts en el Pla

director urbanístic de l'activitat minera al Bages (PDU) i del POUM de Sallent, però el mes de setembre passat, la Comissió d'Urbanisme va trobar una solució: modificar el PDU per fer-lo compatible.

Actualment, la modificació està en marxa: la Comissió de Territori va autoritzar-la, ja es va tancar el procés de participació ciutadana i s'ha aprovat el Document d'objectius i propòsits generals, que són, per una banda, trobar un espai per poder dipositar de forma temporal la sal que no troba sortida comercial, i que no té cabuda en l'actual dipòsit del Fusteret, i estudiar la compatibilitat entre els usos miners i la implantació d'instal·lacions per a la producció d'energies renovables. Segons el Departament de Territori, tan bon punt hi hagi l'aprovació inicial, caldrà sotmetre-ho a informació pública, moment quan es podran presentar al·legacions, tant per part de la ciutadania com per part dels ajuntaments al projecte batejat amb el nom de Cogulló Solar Plant i redactat per l'empresa Disolar.

L'empresa, envoltada de batalles judicials per l'impacte ambiental de la mina, va presentar la proposta de parc solar el 21 de desembre de 2020, quan ja feia pràcticament un any que el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya havia ordenat -ratificant una sentència del 2017 i arran d'una demanda de l'Associació de Veïns de la Rampinya- que es retirés el runam del Cogulló acumulat des de l'abril del 2008, la data en què la Generalitat va concedir l'autorització ambiental que inicialment donava empara als abocaments. Però per ara, l'objectiu de l'empresa és un altre: pretén emplaçar 68.176 panells solars al vessant sud de la muntanya de runam, quan l'actual PDU només admet que s'hi desenvolupin usos i activitats amb l'objectiu de la retirada de runam salí, que, segons l'empresa, seria compatible amb el projecte, però no es justifica el com. Jordi Iborra de la plataforma Prou Sal! alerta que, a més, i d'acord amb els enginyers amb qui han contactat, "el terreny no és apte, perquè no és terra ferma i es pot moure". Iborra es pregunta com es complirà la sentència de retirada si hi ha plaques solars al damunt.

Es calcula que al runam salí del Cogulló hi ha 48 milions de tones de sal i que fa uns 500 metres d'altura i s'ha convertit en un problema mediambiental

Es calcula que al runam salí del Cogulló hi ha 48 milions de tones de sal i que fa uns 500 metres d'altura i s'ha convertit en un problema mediambiental. Organitzacions com Prou Sal! o Montsalat, associacions veïnals així com la CUP denuncien que ha salinitzat la conca del riu Llobregat. Si bé és cert que l'acumulació és anterior a la privatització de 1998, amb l'entrada del propietari ICL, es va intensificar. El novembre de 2015, la Comissió Europea, que havia obert un expedient, va reconèixer que els residus salins al Bages podien tenir efectes sobre la salut pública i que estaven salinitzant el Llobregat, incomplint diverses normatives comunitàries.

Iborra reconeix que la retirada de la sal és molt costosa: "La sal està barrejada amb fang i productes químics i cal netejar-la perquè sigui comercial". Per fer-ho, l'empresa es planteja dues opcions: filtrar-la en plantes per comercialitzar-la o dissoldre-la amb aigua i traslladar-la al mar a través d'un nou col·lector, que, segons l'activista, "assecaria el Llobregat".

Davant d'aquesta situació, la plataforma Montsalat, tal com va exposar en la fase de participació ciutadana al departament, està en desacord amb el programa de restauració: "el termini de 50 anys no és creïble", adverteix Jordi Badia, qui afegeix que s'haurien d'impermeabilitzar els residus i restaurar la vegetació en comptes d'eliminar-los. Per al

col·lectiu, no té sentit instal·lar un parc fotovoltaic “sobre un suport material que s’ha de retirar”.

El novembre de 2015, la Comissió Europea va reconèixer que els residus salins al Bages podien tenir efectes sobre la salut pública i que estaven salinitzant el Llobregat, incomplint diverses normatives comunitàries

En relació amb el projecte energètic, han sorgit més discrepàncies. L’arquitecte urbanista Jordi Ludevid explica que la idea de poder implantar plaques solars al Cogulló té el seu origen en una de les múltiples tertúlies dels quatre municipis salins –Balsareny, Súria, Cardona i Sallent–, que va organitzar amb altres professionals abans de la pandèmia. Va ser Pep Centelles, enginyer i expert en transició energètica, qui ho va proposar. Ludevid subratlla que l’objectiu era obrir la reflexió i les idees als ajuntaments: “ho vam organitzar amb una lògica pública i les idees, com la del parc fotovoltaic, naixien per beneficiar el territori, no pas per a benefici empresarial”.

Precisament en aquesta línia s’ha expressat la candidatura anticapitalista Fem Poble, amb dos regidors al consistori. A més de reclamar que es compleixi la sentència i el runam es comenci a retirar, subratllen que, si es contempla el projecte fotovoltaic, sigui “impulsat per l’energètica pública de la Generalitat i amb beneficis públics”. Tal com està plantejat ara, Fem Poble no hi troba cap benefici per a la població de Sallent, sinó “la continuació de la lògica d’ICL-Iberpotash: durant anys la potassa, un recurs natural, s’ha convertit en beneficis privats i la sal, el residu, l’han deixat a la comarca. Ara volen continuar explotant un recurs natural, l’energia solar, per engruixir les butxaques dels mateixos empresaris”.

Qui vol fer negoci

L’empresa ICL va aterrar al Bages el 1998, quan el Govern espanyol va privatitzar les societats mineres públiques. Venia de lluny. Controlada per Israel Corporation i l’Estat israelià, a més de les mines del Bages, també explota els recursos minerals del mar Mort a través d’una altra filial. Tal com denunciem des de la campanya de [Boicot, Desinversions i Sancions a Israel](#), es tracta d’una activitat que està vetada a la població palestina. Alhora, un informe de l’[Observatori de Drets Humans i Empreses a la Mediterrània](#) demostra que ICL ha venut durant anys fòsfor per a projectils als Estats Units, proveïdor de l’exèrcit israelià i que dona suport de forma explícita a la militarització del conflicte: ha finançat diverses activitats de l’exèrcit.

L’empresa ICL va aterrar al Bages el 1998, quan el Govern espanyol va privatitzar les societats mineres. Controlada per Israel Corporation i l’Estat israelià, també explota els recursos minerals del mar Mort

A més de vulneracions dels drets humans, diverses entitats i plataformes ecologistes, com Prou Sal!, han denunciat el seu impacte mediambiental i han emprès diverses batalles judicials, algunes amb èxit. El darrer revés dels tribunals contra la multinacional va ser a principis de 2021, quan el Tribunal de Justícia de la Unió Europea va confirmar una sanció per haver rebut ajudes “il·legals”, en gran part de la Generalitat, i l’obliga a tornar els 5,8 milions que va rebre per a la restauració ambiental.

El currículum de demandes és extens. Per la via penal, el 2016, l'Audiència de Barcelona va ratificar una condemna de presó menor contra tres directius per contaminar les aigües de la zona amb residus salins. I alhora, des que el 2008 la Generalitat va concedir l'autorització ambiental que possibilitava els abocaments de runam salí del Cogulló de Sallent, hi ha hagut una batalla judicial d'entitats veïnals i particulars que ha aconseguit una sentència perquè l'empresa retiri els 48 milions de tones de residus, una obligació que, el gener del 2019, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va ordenar que s'executés. La CUP, però, no ha aconseguit que prosperés la querella que va interposar el 2014 contra dos alts directius de la companyia minera Iberpotash i tres càrrecs de la Generalitat per filtracions de residus en aigües de domini públic.